

Aeroseum

1 JÄGARMUSEET
KIRUNA

2 VICTORIAFORTET
VOLLERIM

4 MUSEET KALIXLINJEN
NORR KALIX

5 FLYGMUSEET I KALLAX
LULEÅ

Vi har nu hunnit till artikel nr 6 i vår resa genom Sveriges militärhistoriska arv.

I förra numret var vi på Höga kusten och Hemsö fästning nu är vi på Västkusten och Aeroseum.

Text: Roger Eliasson Foto/bilder: ur Aeroseums arkiv

Organisation. Statens försvarshistoriska museum består av Armémuseum, Flygvapenmuseum och Sveriges militärhistoriska arv/SMHA kansli.

Sveriges militärhistoriska arv (SMHA) består av 23 museum geografiskt spridda över hela landet. Museerna är enskilda fristående enheter och skall visa Sveriges historia under det kalla kriget. Museerna stöttas på olika sätt ekonomiskt av Statens försvarshistoriska museer (SFHM)/SMHA.

Aeroseum är ett av dessa museer och det klassas som världsunikt genom sin belägenhet i en underjordisk berghangar från det kalla kriget. Anläggningen ligger vid Göteborg city airport som ligger på Hisingen inne i Göteborg men ändå "på Landet"! Anläggningen är föreslagen att bli ett statligt byggnadsminne.

och en med byggstart 1950 som är 22 000 kvadratmeter stor. Omsatt till fotbollstermer är den sistnämnda tre och en halv fotbollsplan stor och finns 15 meter under markytan nedsprängd i berget.

Detta är en av fem anläggningar/berghangarer som byggdes för att skydda flygvapnets flygplan under det kalla kriget. Då hette förbandet F 9/Göta flygflottilj och var en jaktflottilj. Flottiljen fanns under perioden 1940–1969. Ett stort antal historiskt välkända flygplan som Vampire, Flygande tunnan och Hawker hunter fanns baserade över tiden. F 9 var tyvärr ett av de första förband som lades ned när flygvapnets organisation började krympa från de ärofyllda 22 Flottiljer som en gång funnits. F 9 var unikt genom att de hade fyra korsande asfalterade banor. Här behövde man aldrig riskera sidvind.

Marinens 2 helikopterdivision flyttade in när F 9 lades ned 1969. Helikopterdivisionen fanns kvar under olika namn fram till sommaren 2006. Då försvann de sista militärerna från 2 Hkpdiv ärorika förband. Detta förband var mest känt för alla sina fantastiska civila räddningsinsatser under åren. Kuriosa så var det faktiskt undertecknad själv som fick larmet och med besättning flög ned till Karlskrona när U137 hade gått på grund. Det var en mycket annorlunda känsla att landa på en kobbe bredvid en rysk ubåt på svenskt territorium och mötas av riktade Kalashnikovs.

6

8

9

14

15 GAMMELMUSEET
SKÖVDE

16 AEROSEUM
GÖTEBORG

17 MARITIMAN
GÖTEBORG

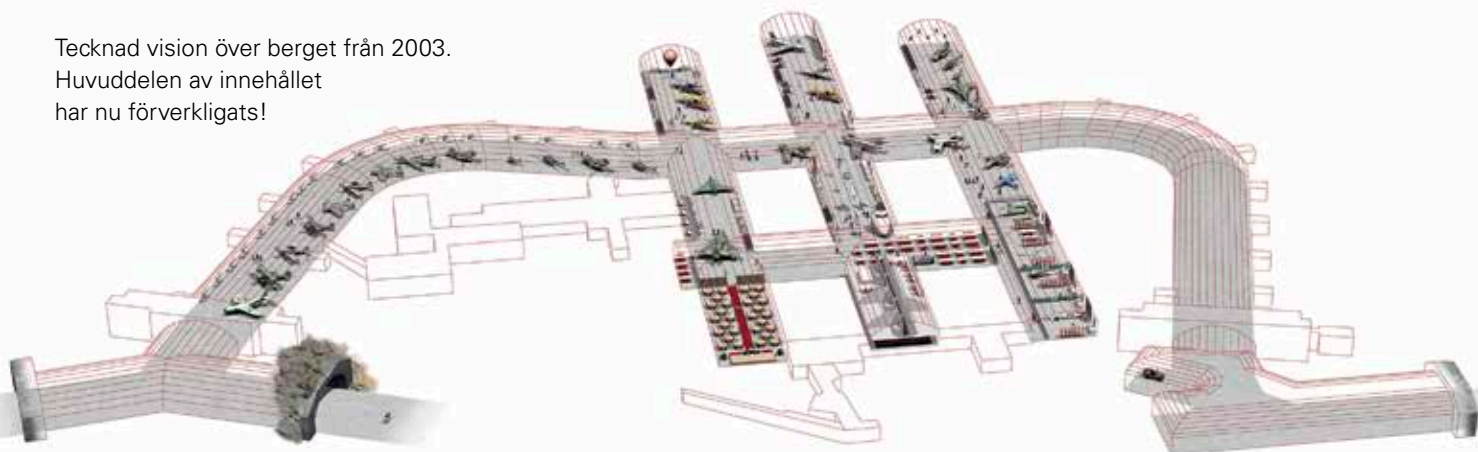
20

Aeroseums verksamhet drivs av en ideell stiftelse som äger ett driftbolag. Personalen består av 9 årsanställda, ca 200 volontärer och ett antal fas3 personer från Arbetsförmedlingen.

Bakgrundshistoria

Vid Göteborg city airport finns det två berghangarer. En med byggstart 1940 som är 8000 kvadratmeter stor

Tecknad vision över berget från 2003.
Huvuddelen av innehållet
har nu förverkligats!

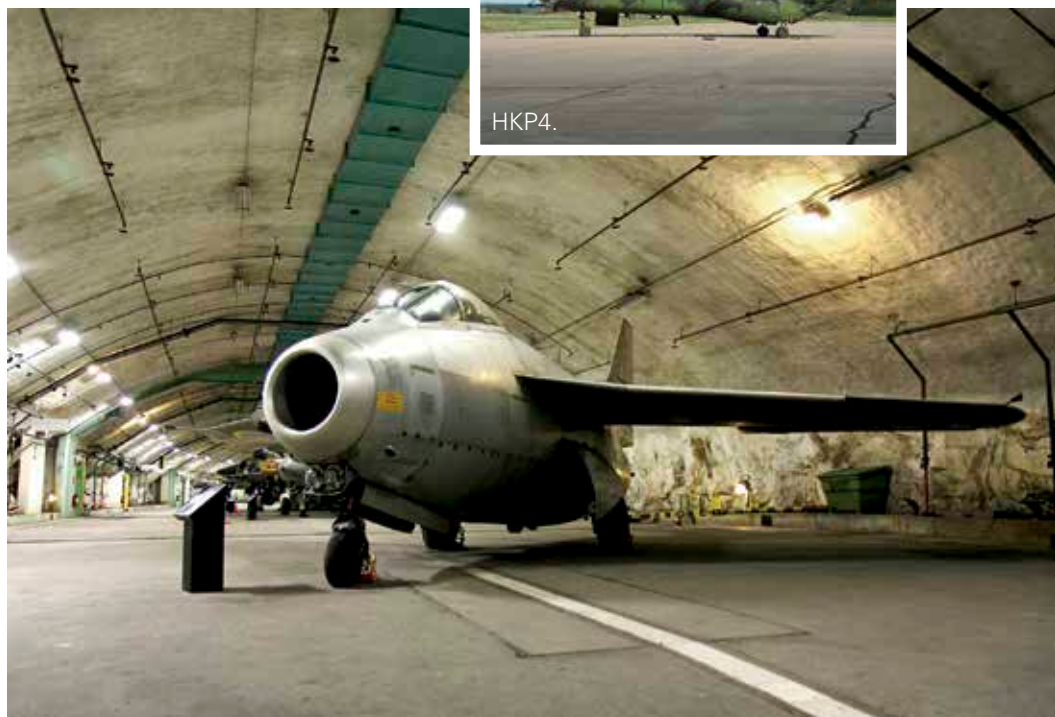

Aeroseum

I den fantastiska underjordiska berghangaren visar Aeroseum flygets historia och utveckling i experimentell, pedagogisk och upplevelsebaserad form. Vi visar både militärt och civilt flyg samt nationellt och internationellt flyg. Utställningarna byggs i experimentella, pedagogiska och upplevelsebaserade modeller.

Målet är dessutom att hålla så många helikoptrar och flygplan som

möjligt levande i sin ursprungliga skepnad. Vi samverkar med Göteborgs veteranflygsällskap som renoverar och baserar sina flygplan i berget. Hela Aeroseum koncept syftar till att levandegöra historien, inte bara bevara, vårda och visa! >>>

Flygande Tunna (FPL 29) som tjänstgjort på F9 och som efter turer över landet slutligen hamnat på Säve igen.

En Viggen som kommer upp ur ett berggrum.

Ett annat av Aerozeum mål är också att våra flygplan, helikoptrar och utställningar skall användas som ”triggers” för att motivera det upp- växande släktet till studier. Sverige har en fantastisk flyg- utvecklingstradition att vara stolta över. Huvuddelen av dagens ungdomar känner inte till detta och gör inte militär tjänst varför det är viktigt att använda miljöer som berget/ Aerozeum för att visa hur världen rustade under det kalla kriget. Detta ingår i läroplanen att känna till. De militära förbanden är numera få! SMHA museer är spridda över hela landet och skall absolut användas till denna utbildning.

Aerozeum genomför ett antal egna arrangemang för att skapa ekonomi för att kunna utveckla verksamheten. Exempel på detta är:

- Göteborg aero show
- Barnens flyghelg
- Göteborg modell och hobbymässa
- Fritids och vildmarksmässan
- World of Stone

Aerozeum genomför även sett stort antal företagsarrangemang som kan inkludera produktlanse- ringar.

Aerozeum har i dagsläget fyra fungerande simulatorer och tre till under konstruktion. Våra flygsimu-

En flygsimulator till en AJ37 Viggen.

Simulatorerna är byggda för att ALLA på ett enkelt sätt snarast skall komma upp i luften och flyga.

latorer som är inbyggda i riktiga flygplan är otroligt populära. Vi vill dock inte påstå att våra simulatorer håller en riktig ”pilot”-standard. Våra simulatorer är byggda för att ALLA på ett enkelt sätt snarast skall komma upp i luften och flyga.

En trafikflygplansimulator som är under konstruktion kommer dock att bli mer avancerad än de nuvarande.

Antalet besökare till Aerozeum var 2012, ca 43000 och vi beräknar att 2013 hamna på cirka 60000 besökare.

Dagsläget

Numera ser den militära strategiska ”hotbilden” an- norlunda ut än under det kalla kriget varför Försvars- makten har lämnat och sålt Sävbasen. Nya ägare är Göteborgs stad som köpt de delar Aerozeum huserar i (och lite till). Volvo har köpt

resten av Säve depå område.

Aerozeum ser mycket positivt på den utveckling som nu sker vid Gö- teborg city airport. I samband med försäljningen till Göteborgs stad har Fortifikationsverket rustat upp Nya berget till en publik anläggning med ökad sektionering, talat utrymnings- larm, nödbelysning och handikapp- toalett. Ytterområdet saneras också från gamla synder gällande utspilda drivmedel och oljor i markerna. Ae- roseum stiftelse är mycket tacksam för de åtgärder som genomförts.

Framtidsvisioner

Aerozeum siktar på att antalet besö- kare årligen skall öka för att på sikt komma upp i minst ett par hundra tusen besökare per år.

Göteborg har inget tekniskt museum. Universeum är ett fantas- tiskt science center men de har inte den mängden teknisk materiel som Aerozeum har. Aerozeum kommer att bli ett ypperligt komplement till Universeum.

Skolorna visar ett ökande intresse av att besöka Aerozeum och vi bred- dar nu vårt utbud av lektioner för att vara en resurs och ett verktyg för lärarna. Deras ambitioner är att skapa uppväxande generationer som fortsätter att utveckla Sverige så som vi andra arbetat under årens lopp! ■

Besökare är det gott om på Aerozeum – här ser vi en Viggen.

På SMHA hemsida

<http://www.sfhm.se/>
finns mera att läsa om Aerozeum.